

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Pénteken 9. Novemberben 1792.

B é t s.

A' Felséges Udvari, vagy az úgy nevezett *Burg-*
beli házak közzül némeljek, igen pompáson
tsinosittatnak és készítettnek, de nem tudatik, va-
lyon a' *Moguntziai* Választó Fejedelem számára e',
vagy pedig n' *Pruszszus* Királyéra.

A' Belgiumi 2 elsőbb *Rendek* 15 Millio forintot
kat igertenek, a' mint haljuk, Felséges Urunknak,
a' Frantziák ellen való segítségül.

Az a' *Speyerben* fogságra esett, de az után több
tiszt társaival együtt parolára a' Frantziáktól szaba-
don bocsátott Tsászari Királyi Oberster *Dietrich*;
most itt vagyon *Bétsben*.

Feldmarschal Gr. Laszi vért kezdett vala ezen napokban hánni, melly miatt igen terhesen vólt, de már, a' mint haljuk, jobban vagyon.

Fegyvertármester Gróf. *Harrach* meghólt éle. tének 92 esztendejében, így szinten az *Eszszegi* Komendáns Gen. Májor *Bisa* is.

Egy átaljában nem igaz, a' mi a' múlt *Kedden* költ *Hirmondónak* 682-dik oldalán olvastatik, hogy az *Erdélyi* Cantzelláriához, M. *Donáth* Ur helyébe, M. *Cronenthal* Ur neveztetett légyen Referendáriusnak. Annyi igaz a' dologból, hogy Felséges Urunknak tulajdon Kegyelmeiségéből származott, és egyenesen ezen Fels. Kantzelláriához küldeni méltoztatott parantsolatja által, Referendáriusági foglalatosság bizattatott M. *Cronenthal* Ur az *Erdélyi* Fels. Kantzelláriánál, de tsak mint egy *intermaliter* és addig, mig más üresség adja elé magát; azért pedig, hogy M. *Cronenthal* Urnak Consiliáriusi fizetése úgy is meg. lévén, tettzett ő Felségének ezen Consiliárius Urat foglalatosságba helyheztenni. A' M. *Donáth* Ur helye pedig most is üress, és a' viszi helyette *intermaliter* a' Referendáriuságot, a' ki eddig vitte. — Az e' féle Státust illető dolgokat, igen jó, ha úgy érti meg a' Publicum, a' mint tulajdon képpen magokban vagynak.

Hasonló hibás tudósítás tanáltatik a' 88-dik *Kurirnak* 1398-dik oldalán az *Erdélyi* Nemes Szász Nemzetről; mert a' *Bétsbe* már fel-érkezett közelebb el múlt *Erdély* Országi Gyűlésnek *Aktái*, mind a' 3 Nemes Nemzetnek petsétjeivel meg-erősítette vagynak; és az egészsz dologból tsak ennyi igaz, hogy a' N. Szász Nemzet ugyan előbb ellenkezett ezen dologban a' más 2 N. Nemzetekkel; de végre még-is által adta a' maga petséttyét, és az

Akták

Akták mind a' három petsétekkel meg-erősítette vagynak.

Azok a' rébellis régi *Belgrádi* lakosok, a' kik a' minap *Belgrádnak* külső városait el-foglalták vala, a' múlt Okt. 24 dikén reggel ismét ostromlani kezdték a' felső várat is, és azt, valami 30 at vagy 40 nt magok között el-veztvén, bé-vették. A' várat őltalmazó Basát meg-hagyták a' maga méltóságában, a' mi *Semlini* Komendánsunknak pedig meg-izenték, hogy a' velünk való barátságot és költsönös kereskedést tellyességgel megrontani nem akarnák, hanem csak a' magok tulajdonával való békeféleséghez akartanak hozzájutni.

A' Fels. Auszriai Udvar következő Pátenst méltoztatott közelebbről az *Emigráns* Frantziákra nézve Belgiumban közönségesé tétetni: — „1.) A' Frantzia Printzeknek táborához tartozó minden némi *Emigránsok*nak nem leszén szabad másutt mulatni, hanem csak a' nevezett tábornak fekvésül ki-rendeltetett helyeken. Mindenek, a' kik másutt tanálatni fognak, árestaltatván, ezen táborhoz vissza vitettsenek, és leg-kisebb ellent állásért, mint a' közönséges békeféleségnek meg háborítói, meg-büntettsenek. — 2.) Minden más *Emigránsok*, legyenek azok akár világiak, akár pedig Papi rendből valók, a' kik a' táborhoz nem tartoznak, és a' kiknek bérben még szállások vagy házok nintsen, ezen parantsolatnak közönségesé való tétetésétől fogva 8 napok alatt az Országból ki-takarodjanak az alatt a' büntetés alatt, hogy különben úgy fognak velek bánni, mint semmi bizonyos Urhoz nem tartozó lézengőkkel. — 3.) Mind azok az *Emigránsok*, a' kik ezen parantsolat szerint az Országban meg-maradhatnak, tartoznak a' magok lak helyeket, familiái és kereszt neveiket, így szintén az ő Frantzia Országban hátra maradott familiájoknak és ahoz tartozó szeméjeknek akkori lak-helyeket, midön magok onnan el-jöttek, 's a' t. —

8 napok alatt fel-adni. Azok, a' kik ezeket fel-adni el-múlatják, vagy pedig magoknak a' fejér Kokárdáknak és tollu bokkrétáknak viselésére engedelmet vesznek, a' felyebb említett büntetés alatt tartoznak, a' Belgiumi tartományokból el-távozni.

A Német Országi tsatázó piatzokról.

Frankfurt városa, az innen 28. Okt. indúlt tudósítások szerint, még ekkor-is a' Frantziák kezében vala. — Okt. 14 dikén Gen. *Custine* maga-is 4 ezerevel magával szállott-bé *Frankfurtba*, melly szerint a' Frantzia Sergeknek száma itt 7 ezer fejekre szaporodván, 4 ezerezen még az nap *Fridbergen* keresztül *Hannau* felé vették útjokat.

Frankfurtban ki-adta *Custine* parantsolatban, hogy a' városra vettetett *Schatzot* tsak a' gazdagok tartozzanak meg-fizetni, és a' kik a' szegényebbek között ezen ő parantsolatjának közönségessé tétetetésétől fogva már valamit fizettének, azt vissza kérni jusok lehessen. — *Custine* előbb a' Magisztrátusnak minden-féle utánna való járására-is tsak egy fél Millió forintoknak elengedésére vette vala magát réá. — 25 dikben pedig azt terjesztette a' Magisztrátus elejébe, hogy ha a' város az ott lévő nehéz ágyukat és hadi készületeket a' Frantziáknak által engedné, ezért még egy fél Milliót el fogna engedni a' *Schatzból*, és így a' *Frankfurtiakra* vettetett *Schatz* már tsak 1 Millióra szállott.

Első lépése *Custinének* *Frankfurtban* való érkezésekor leg-előbb is ez vala, hogy 8 gazdag bankosokat magához hivattatván, őket, a' mint mondják, az alatt a' fogás alatt, hogy hamiss *Afszig-nátáknak* készítése által a' Frantziákat meg-tsalták legyen, fogságra tétette. — Ugyan ennek alkalmatosságával hirdettette ki *Custino* azt-is, a' mit közelebbről is említettünk, hogy a' kinek 30 ezer forint tehetsége nintsen, az a' *Schatzból* leg-kisebbet is meg ne fizessen.

Mind ezek között az erőszakoskodásai között *Generál Custinónak*, igen nevezetes az, hogy szüntelen adja-ki, sőt a' már hatalmában lévő *Frankfurti* 's más Német ujjságokban - is minden módon erőszakkal - is hirlelteti-ki azokat a' külömb külömbféle jelentéseket, mellyek által a' *Frantzia Constitutzió*nak fundamentomait magasztalhatja és terjesztheti.

A' más része a' *Frantzia* *Sergeknek* *Moguntziából* *Simmernek* vidékein keresztül, le a' *Rénus* mellett *Coblentz* felé vette útját. — A' nevezett *Simmern* városa, melly a' *Palatinátusi* *Vál.* *Fejedelemnek* tulajdona, így szintén *Newwied* is már előre még *Moguntziába* egy *Deputátiót* küldött követségben *Gen. Custine* elejébe, melly is hogy nálla mi jóval járt legyen, ez után fogjuk meg-tudni.

Mikor mind ezek így folynának, meg-érkezett a' hir *Coblentzbe*, hogy az ő *mentségekre*, a' *Pruszus*, *Austriai*, és *Hafsziai* *Sergek* sebess lépésekkel közelitenének, a' melly *Sergeknek* egy része *Okt. 26 dikára* már meg is érkezett vala. — *Minekutánna* ezen edgyesült *Sergek* érkezésének hire *Coblentzbe* meg-érkezett volna, és a' midön még a' *Frantziáktól* való meg látogattatást ezen városiak remélették, igen nagy vala a' szaladás minden-felé, a' *Gazdagok*, *Papok*, és *Klastromok*, siettséggel takarították a' magok vagyonyaikat *Düsseldorf* felé.) Ezen város-is a' *Palatinatus*hoz tartozik) — Ide vitettetett *Bonnból*-is a' *Kassa* és az *Arkivum* igen nagy siettséggel. — Ezek között a' félelmes ide 's tova való futkózások között érkeztenek *Coblentzbe* *Okt. 24 dikén* az *Emigránsok*nak futó seregei olyan nagy számmal, hogy nagy része ezeknek még csak fedél alá sem kaphatván, a' szabad ég alatt kéntelenítették hálni, a' melly tekintet által-iszonyu félelem és rettenés borította vala el a' lakosokat, melly mind addig tartot, mig az egyesült *Sergek* közelittésének hire meg-érkezett.

A' Frantziák és Genevaiak között helyre állott ismét az égyelség. Ehez képpest mind a' Frantziák mind pedig a' *Genevába* bé-izállott *Helvetus* seregek vizsgálja fogják magokat vonni. A' Frantziák arra ígérk magokat, hogy soha a' *Genevaiak* dolgaiba belé nem elegyednek, a' *Helvetusok* pedig és *Genevaiak*, Frantzia Országot Republikának ismerik lenni.

A' Spanyol Udvar ilyen jelentő levelet adott-bé közelebbről a' Frantziák iránt a' *Bétsi* Udvarhoz. — „Azok az inditto okok, mellyek a' Spanyol Királyt a' Frantziák iránt való *Neutralismusra* veték vala, a' 10-dik Augustusi *Párisi* szomorú történetek által semmivé tétettéven, és a' Frantziák zabolátlan maga viselete még máig is nem szünvén, ezekhez képpest a' Spanyol Király is magát kénytelennek lenni szemléli a' magában fel-tétetett *Neutralismusrol* le mondani; a' mint hogy már égy 21 ezer fejekből álló *Spanyol* seregnek a' Frantzia szélek felé való indulásra, és égy 12 első nagyságu 's több aprobb hajkóbol álló hajós seregnek a' *Ferrol*i kikötő helyben való fel-készülésére, parantsolatot is adott.

Longuy várának, melyet az égyesült Seregk Frantzia Országba való bé-menetelekkor leg előbb foglaltanak vala el, a' Frantziáknak való vizsgálja adat-tatása, Okt. 22 dikére vala határozva. Gen. *Kalkreuth* között a' *Pruszszus* Király részéről, és Frantzia General *Valence* között Okt. 18 dikán erősített-meg a' város által adásárol szolló a' *Capitulatió*, mellynek nevezetesebb punktuma a' vólt — „hogy ennek a' Frantziák petsétjével, mint a' *Frantzia Respublica* petsétjével, és a' *Pruszszus* Királyéval is meg kellett petsételtetni.

A' Spanyol, Udvar 6 Millió forintokat kér kötsön a' *Hollandusoktól*.

Párisba ismét uj *Marsiliai* Sergek érkeztek-meg.

A' *Hollandusok* mind azokat a' kemény parancsolatokat meg ujjitották a' mult Okt. 11-dikén a' nép között, mellyeket az utolsó Zenebonának alkalmazatóságával a' békeiség meg-rontói, és a' már fenn álló Uralkodás formájának meg-változásán munkálódók ellen tétettnék volt közönségessé.

A' Pruszszus Király Okt. 23-dikára váratott *Trierbe* a' Sz. *Maximini* Apáturságba. — *Trierben* 7 ezer Pruszszus katonák fognak telelni. Ide gyujtettnek sok Pruszszus betegek külömb-külobbféle Klastromokba. A' *Saarlóis* béli Frantziák még nem szüntenek meg *Triernek* széleit, nevezetesen a' *Wellachi* Apáturságot látogatni, és pusztítani. — Okt. 20-dikán már 3-dikszor jelentenek vala-meg itt hivatlanul, de már ekkor egy Tsászári vigyázó csoportól is beneventaltatván, tsatázásra került a' dolog, de hogy mellyik győzött, azt nem irhatjuk-meg bizonyoson.

Egy *Jones* nevü Anglus Kereskedő 10 ágyukkal, minden ehez tartozó készületekkel, és 100 ágyu gólgobisokkal 's a'. t. kedveskedett a' Nemz. Conventnek, mellyeket ez, a' *Pétion* ajánlására örömmel el-is fogadott.

Azt haljuk, hogy a' *Sárdiniai* Király a' F. *Austriai* Udvartól kívánván a' maga Sergeinek a' mostani terhes környül állások miatt egy fő Vezért, *Gen. Devins* rendeltetett ide, ki is a' Frantziák ellen a' *Sárdiniai* Király Sergeivel edgyesülve tsatázni

tázní fogó Auszriai Sergeknek - is Fő Vezére fog lenni.

Hertzeg *Eszterházi*, a' *Svéviai* Kerületben *Brájsgauban* lévő Auszriai Sergeknek vezére, egészsége nek gyengülése miatt, ezen napokban váratik visszafizá *Bétsbe*, a' honnan tsak a' *Tavaszon* fog ismét a' táborhoz visszafizá indulni; addig pedig Generál *Terci* rendeltetett a' *Brájsgauban* lévő Sergek mellé.

Annak meg-irásával, hogy Gróf *Balassa* Ur *o* Excellentiája egy nem sokára *Bétsben* fel-állítandó Commissiónak rendeltetett Præselsévé, ugy szeretnők olvasóinknak szolgálni, ha azt is meg-irhatnók, mi-némü foglalatosságai lejéndének ezen Commissiónak.

A' *Nemzeti Conventhez* igen sok olyan irások és levelezések érkeztenek meg, mellyeket a' *Frantzia* Generálisok az *Emigránsoktól* az *o* magok visszafizá vonásának alkalmatosságával vettenek-el. Ezen irások már most a' *Diplomatica Commissiónak* adattanak által a' meg-*visgáltatás* végett.

A' *Porta* arról tudositotta a' *Nemz. Conventot*, hogy a' hozzáküldetett uj *Frantzia* Követet *Semomvillét* nem fogadjabé magához, hanem tsak a' régi-vel, *Choiseullel*, fogmaradni. Ezt pedig a' *Frantziák* telyességgel nem akarják, mivel azzal vádoltatik, hogy a' *Frantzia Emigráns* Printzekkel levelezett legyen.

Welontze szározon és vizen igen nagy hadi készületeket tétet.

Brüszszelből ezt irják Okt. 23-dikán, hogy a' *Dümurier* tzelja valosággal a' lévén, hogy *Belgiumot* egy 40 vagy 50 ezerből álló *Frantzia* sereggel elborítsa, ennek meg-akadályoztatására az *Albert* Her-

Hertzeg alatt lévő Auszriai Sereg olly moddal fog a' széleken táborozni, hogy mindenkor kéznél lehessen, és ha meg-kivántatik, hadi rendet formálhasson.

Az Anglus Parlamentomnak öszve gyűlése meg-eshetik, hogy még könnyen el-fog a' jövő Januariusig halasztatni. A' két ellenkező fél, u. m. az Udvar' és az Oppositio pártja azonban, már előre készülnek egy más ellen a' viadalra. — Hogy az Udvar a' felső Házat erősithesse, azt mondják, hogy közelebbről ismét fogna a' nemességnek száma szaporittatni, és azt jegyzik meg, hogy a' nemeseknek száma III-dik Györgynek uralkodása alatt igen erősen nevedett. Az ő uralkodásának kezdetétől fogva 5 Hertzegek, 7 *Marquisok*, 23 Grófok, 7 V. Grófok, és 57 Bárók tétettenek. — A' Londoni Tanáts egy panaszló irást adott-bé a' Ministeriumnak, a' buzának az Országból való igen mértékletlen ki-hordása ellen.

Magyar Ország.

A' már tudva lévő 8 országos *Deputázió*nak tagjai *Pesten* öszve gyülekezvén, Nov. 1. napján a' *Palatinus* ő H. gségénél az üléseknek felosztása 's több ide tartozandó és előre meg határozandó környül-állások és készületek felett tanátskozának, és a' *Publico-Politicumokban* dolgozó *Deputázió*nak első ülése Nov. 5 dikére határoztaték.

Veszprém V. megyéből Lepsényi Helységből 24. Okt. — Azon külső és belső, méltó és le irhatatlan örömmek, mellyet éreztetett az Isteni véghetetlen kegyelmesség velünk az *Enyéngi* szomizéd Helységben, kivántam az Urat is, és minden Isten féltő Keresztényeket az Ur által részesévé tenni. Oktob. 14 dikén, az *Enyéngi* Helységben 3 elztendőktől fogva készült ditsőséges Templomok a' *Helvetica Confessió*n lévőknek fel-szenteltetett, a' hol a' fel-

gyűlt sokaság több mint 20 helységekből (mellyek 6 Vármegyékből számláltattak) álló volt , kik is az áhitatos Lelki Pásztorokkal, Uri Rendekkel, és Köz néppel olly nagy sereggel öszve gyűlve, egy nagy Bútsú formát ábrázoltanak. Vóltak nevezetesen 23 Tiszt. Prédikátor Urak, 2 Léviták, és 24 Oskola Mesterek, 22 érdemesebb Uri szeméjék, és több sok Nemesi Renden lévő. Prédikálók vóltak négyen, kik között ketten benn prédikáltak, ugy-mint T. *Dömsödi* Dániel Ur mint Helybéli, ditsőséges tanítást tett hozzá illő gyönyörüséges applicációval 'Sólt. XXVII. 8. A' második Actor vólt T. *Szabó Péter Csajági* Prédikátor Ur, a' ki hasonló képpen szépen ki dolgozott Prédikátziót mondott *Esdrás* VI. 15. Ketten ismét kívül prédikáltak a' sok nép kedvéért, melynek fele sem fért a' Templomban. Ugy-mint T. *Sebestyén János Fok-Szabadi* Prédikátor Ur, prédikált 1. *Mos.* XXVIII. 17. Második Aktor vólt T. *Turótzsi István Marosi* Prédikátor Ur. Prédikált 'Sólt. LXXXIV. 1. 2. Az Oskola Mesterek T. *Szászi János Ősi* Prédikátor Ur Directioja alatt, igen szép ahoz az alkalmatofsághoz készítettett énekeket gyönyörüséges Hármóniával éneklettenek az egész Isteni Tisztelet alatt belől a' Templomban. Kezdődött az egész Isteni Tisztelet 10 órakor dél előtt, és végeződött 3 órakor dél után. Ekkor igen gazdag és Uri ebéddel tractáltattanak, minden Tiszteletes Uri, és Köz Renden lévő Vendégek, akár mely Helységből valók. Az érdemesebbek egy tisztelegesen el készítettett Pajtában száznál többen ebédlettenek együtt, kik között a' Templomban is, az ebéden is jelen vóltanak, a' Méltóságos és Kegyelmes Földes Uraságnak ő Eminentziájának, közelebb lakó, és minden Helybéli érdemes Tisztyei is. Nagy Vétek vólna itt el halgatni ezeu *Enyéngi* Helység Kegyelmes földes Urának Gróff *Bottyáni József* ő Eminentziájának azt a' példa nélkül való Kegyeltségét, a' ki mikor az ő Jobbágyi tsak nagyobb

bitani akarták volna Templomjokat, maga meg parantsolta, hogy Ujj Templomot bőltözatra és belső szép czirádákkal együtt, hasonló ékes Tornyt, bádogos fedéllel építsenek, a' melly ezen módon el is készült. Igaz Papi Szent buzgóság! a' mellyért légyen továbbra is meg áldatott ez az Urnak fel szenteltetett fő Papja. A' módgya is ezen ditsőséges Templomnak igen bölts, a' mely által építettet, t. i. hogy a' Méltóságos Uraságnak *Enyéngi* Oeconomiaiájából való eleségjét, már 5 esztendőben aratták meg az *Enyéngi* Reformátusok, és a' mi abból rész jutott azt eladták, és annyira böldogultak ezzel a' móddal, hogy sem nem kéregettek, sem egymást nem terhelték pénz adással, sem költsön nem kértek, még is Isten jóvóltából kész olyan ditsőséges Templomjok, a' mellynek párja nintsen ezen a' mi tájékunkon. A' *Hidvégiek*-is a' *Sió* vize mellett ezzel a' móddal építettének ez előtt két esztendővel tsak nem hasonló Templomot, ezen nagy kegyelmességü fő Pap Ur mint Földes Uraság szárnyai alatt. Ismét harmadik-is munkában vagon ő Eminentziájának *Nyék* nevezetü Hellységében, melly a' jövő esztendőben el fog egészen készülni az *Enyéngi* Templom formájára, ugyan a' feljebb le irt móddal. Ezen bölts és hasznos módnak találója, 's tanátslója, imind a' három nevezett Templomoknak építésében, és fő eszköz vólt T. *Padai* *Ormósd*i István Consiliárius és Régens Ur, kit az Isten sokáig éltesen. Ezen áldott fő Tiszt Urat, mind buzgóságával, mind szorgalmatosságával a' lehetőségig secundálta ő Eminentziájának Enyéngen lakó érdemes és kegyes Tisztartója *Illés Mátyás* Ur, a' ki helyben lévén, minden-napi Kormányozó vólt ezen szent munkában; valóságos *Illési* lelke, nem tsak *Illés* neve vagon hát ennek a' drága Urnak, a' ki ennyire buzgólkodott az Ur Házának építése körül, mellyért végyen jutalmat az Istentől. Oh böllog Helységek! mellyeknek illy kegyes és kegyelmes nem Földes Urok, hanem

Földi Attyok vagyon, a' ki az ő fő Papi Tisztit ilyen példa nélkül való Istenes buzgósággal ékesíti. Oh szerentsés fő Mlgos Uraság! a' ki az ő Papi szent igyekezeteit elő mozdító, magához hasonló buzgóságú főbb Tisztekre talált. Oh leg szerentsé- sebb Tisztviselők! a' kik ilyen Istentől tanittatott, és az ő szent lelke által vezéreltetett nem Urat an- nyira, mint inkább Lelkeknek hűséges Attyát szol- gálhatnak, 's halgathatnak. Az Ur Isten adjon sok ilyen személy választás, és Vallásra való tekintet nélkül, minden Isten Házaihoz példás buzgósággal viseltető Urnak Papjait, Földes Uraságokat, és Tisztviselőket, ő Eminentziáját pedig ki-nevezett két főbb Tisztyeivel kiváltképpen, együtt éltesse, szerentséltesse, böldegittsa, és áldja meg továbbra- is, és végre az Isten Házainak épittetésében való buzgóságokért, készittsen és adjon nékiek örökös Házat a' maga Szent Országában. Kár volna el- halgatni a' fellyebb nevezetes *Enyéngi* Tisztartó Urnak, a' külső dolgokban is bölts és hasznos szor- galmatosságát, a' mellyet a' többek között meg-bi- zonyított azzal: hogy ez előtt mint-egy három esz- tendőkkel, *Mező-Komárom* és *Hidvég* között folyó *Sió* vizén, 252 ölnyi hosszúságú töltést készittetett, mellynek jó és alkalmas mivóltát ezzel is neveje- te, hogy Fűzfákkal két felöll sürüen végig meg- rakatta, mellyek már szépen nem tsak meg ered- tek, hanem többnyire meg-is nevedtek. Eleinte hogy ez a' töltés készült, felette nagyon zúgolód- tak, sőt ellent-is mondottak a' lakosok, most pe- dig minekutánna el-készült ezer áldásokat monda- nak érte. De nem-is lehet ennek a' töltésnek jó és hasznos vóltát eléggé le-irni, kivált a' szegény- emberekre nézve, kik sok V.megyékből mint nagy Ország után erre fel 's alá járkálván, ez előtt há- rta maradást, sőt kárt-is vallottanak, barmaikban, kotsijaikban, szekereikben, és arra rakott jószágaik- ban a' rosz töltés miatt, a' melly rothadt szalmá- val, erdőt rontó Rosével rakatott szüntelen, most pedig

pedig murvás vagy követses homokkal bővön lévén meg töltve és el-készítve, a' leg elsősebb időben is könnyen és örömmel járnak rajta az útasok, áldván a' ki készittette. Áldja is meg az Isten sok érdemeiért én is kívánom! — Sz. N. S. mk.

Magyar Országról Szala Vármegyéből arról tudósítottunk, hogy a' múlt Aug. vége felé egy *Tsehi* pusztában lakó erdő-kerülőnek feleségét egy veszett farkas meg-marván, innen *Nagy-Kanisa* szomszédságaira, nevezetesen *Nagy-Rétsére* menvén által, keréngései közken igen sok kárt tett ugyan a' márhákban is, mellyek dühödten vesztek-el; de nagy kárt tett nevezetesen, a' mint tudunkra esett, 3 emberekben, u. m. kik között az itt *Nagy Rétsén* lakó *Eddi* Ispánynak bal kezét marta-meg, es egy szegény embernek 2 fogait harapta-ki, a' 3-diknak pedig homlokát vérezte-meg, míg végre a' falu közepén szerentsésen agyon lövettetett, és el-ásatott. Némelly varazslást meg szokott falusiak magokhoz haza vitték vólt fejét és lábait, 's mint a' Patkányok ellen való jó *præservatívát* meg-akarták tartani: de egy bölts rendelés által ezeket is csak hamar kénytelenítettének el-ásni. Szomorú történet! — A' *Tsehi* Afzszony szörnyü kínok között meg hólt; annakutánna azt a' *Nagy-Rétsői* Embert érte-utól a' vesze ség, kinek a' homloka, és nyaka vólt meg-marva. Ez, rettentő kínlódásai közben, egy ollóhoz érkezett, 's azzal meg ölte magát. — A' közelébb múlt hónap' elein, meg-veszett a' málik *Nagy-Rétsői* adó-fizető ember-is, a' kinek t. i. két fogát harapta vólt ki a' dühödt farkas. A' *Kanisai* Sinter ki-ment ehez, és erővel bé-adott néki valamit, ő tudja, mit; de ebből kevés idő múlva ki-szaladván a' lélek, mind ezen szomorú történetek eleven bizonyosságai annak, mely jó vólna, ha az orvaslást értő emberek, mindenkor tanáltathatók vólnának.

Erdélyből.

Kolozsvár 28-dik Oktober. — *Kedves Kurírom!* — „Tizenhat hónapja, hogy Levelidet egy igen szomorú ujjsággal terhelém. Most viszont annak tulajdon párját veszed töllem. Akkor ama nagy érdemű N. M. Gr. B. *Bethlen Gergely* Urat siratám, most annak el-felejtethetlen volt kedves élete párját N. M. L. B. *Nalázi Borbara* Asszony ő N.gát kesergem. Ki-ragadtaték ezen ritka példájú nagy Anya, és Ország szerte siratandó kegyes Asszonyosság az ő igen nagy számu kedves magzatának körüllötte törekedő sergéből a' leg szivre hatóbb keserőségünk között, de azomba egy valóságos tsendes Keresztényi halál által, Oktobernek 24 dikén, életének 67 dik esztendejében. Siratja ezt lok Uri, 's Nemes vér, rokon, atyafi; de bezzeg ugyan siratja a' gyámoltalan szegényeknek nagy se-rege. Ritka remek példája vala ezen Asszonyosságban, az Asszonyi kellemetességnek mindeneket el-kötelező nagy tökéletessége. Erről így itél az egész Haza, 's még magok az irigyek is. „

Meg-érkeztvén kezünkhöz *Kolozsvárról*, az a' valóságos szives indulatból származott, és ritka ki-fejezésekkel írott jelentő Levele az Erdély Országi Nemes Statusoknak, mely által Fő Cancellárius R. Sz. B. Gróf *Teleki Sámuel* Ur ő Exjához való há-ládatosságokat buzgoan meg-bizonyították, ennek közlésével akartunk mi-is Erd. Olvasóinknak szolgálai: — „

„*Excellentissime Domine S. R. I. Comes; — Cancellarie Aulice!*

Benignissimum Sacratissimæ Suæ Majestatis de 26a Maji a. c. emanatum, Nobisque statim in principio horum Comitiorum redditum Rescriptum Regium, virtute cujus ad Articulos e superioris anni 1791. Comitiiis per nos Augusto Throno substratos Benignam Confirmationem Regiam impertiri dignata est,

ta est, animos nostros Fælicitatis diu exoptatæ studio, et expectatione suspensos, mirum quantum recreavit, Ut ut enim Eidem altesatæ Majestati visum fuerit relate ad nonnulla momenta desideriiis nostris haud deferre, luculenta tamen in Articulis Benigne confirmatis Regiæ in provehendam fælicitatem nostram Propensionis specimina relucent, dum per Sacri Diplomatis Leopoldini, ad quod tamquam ad sacram anchoram Transilvania semper confugit, Juriumque ac Legum nostrarum Fundamentalium, qua restaurationem, nova Constitutioni nostræ securitatis, splendorisque Incrementa accessisse, lætigratque intuemur.

Quemadmodum autem hæc Regiæ Benignitatis Monumenta animis nostris alte insculpta, homagiali gratitudine ad omnem Posteritatem transmittenda recolimus, ita ad persolvendas Excellentiaë quoque Vestraë, quam Augustissimus Princeps, in curarum Consiliorumque partem vocavit, gratias, plurimum devinctos nos esse profiteamur; persvasum siquidem habemus ea, quæ in publicam hujus Patriæ Fælicitatem et Emolumenta, per Augustissimum Principem indulta, statutaque sunt, indefesso Excellentiaë Vestraë Zelo, Consiliis, et efficaci Intermediationi tribuenda esse. Pro quo perennem Excellentiaë Vestraë, illustrissimæque Domui Suae prosperitatem sinceris animis precati, Eandem majorem in modum requirimus, ut ea, quæ ad perficienda, optatoque fine terminanda Publica hujus Principatus negotia restant, pro contestata singulari in communem Patriam charitate, potenti ope, Consiliisque suis apud Augustam Aulam promovere, desideriaque et conatus nostros, summi Principis, Patriæque Bono unice sacratos, fælicissimo hoc tempore, quo sub optimo Principe omne id, quod ex avitæ Constitutionis indole, Legumque præscripto petitur, consequi licet, secundare velit, ut Votorum nostrorum compotes redditi, prosperi rerum nostrarum eventus gloriam Excellentiaë Vestraë Nomini

omnis

omnis una nobiscum Posteritas adscibere valeat, qui peculiari cultu perennamus. — *Excellentiæ Vestræ* — *Fratres et amici devotissimi* — *Status et Ordines Trium Nationum, M. Principatus Transilvaniæ Universi.* — *Wolfgangus C. Kemény. m. pr., Statuum Præfidentis* — *Joannes Cserei m. p. Mgr. Protonotarius.* — *Claudiopoli 13a Octobr. 1792.*

Utolsó jegyzések. — Az el-bomlott Illiriai Cancellariának több tagjai ilyen formálog rendeltetnek el a' külömb külömb féle Dikasteriumokhoz: — „A' Magyar Országí F. Cancelláriához mentek: Temesvári Püspök *Petrovits* ö Nsága, Referendáriusnak; *T. Orbán* Ur, Titoknoknak; *Nesztorovits*, és *John* Urak, Kantzellistáknak; *Jászvitz* Ur, Accelzisztának. — A' Magyar Országban lévő Kir. Helytartó|Tanátshoz: *Orbán Mihály* Ur (ki az Illyr. Kantzelláriánál *Protocolli Adjunctus* vólt) Kontzipistának; valamint *Petrovits* Ur is, a' ki ennelötte Aktuáriusságot viselt vala azon Komisszióknak edgyike mellett, mellyek mintegy Filiái vóltak az Illyriai Kantzelláriának, Magyar Országban. — Kontzipista *Izdentzi* Ur, az Eperjesi Distriktuális Tábla mellett leszi addig *Affessor* előbeni fizetésével, mig a' *Diósgyöri* *Præfektusságba* (melly eránt már Királyi biztattatása vagon) bé nem léphet. — Kontzipista *Tolnai* Ur, a' Temesvári Kamerális Adminisztrációhoz ment *Rationum Officiálisnak.* — *Baldátsi*, és *Melnitzki* Titoknok Urak, ugyan tsak Titoknokoknak mentek által a' *Bétsben* lévő Udv. Kamarához.

A' több tagok a' Hadi 's Tseh Országí Cancellariához, az Alsó Austr. Kormány székhez, a' Kamarához, a' Bányákra 's pénz verő házokra ügyelő Hivatalokhoz 's. a'. t. osztattak el.

NB. (A' 88-dik Kurirnak 1376-dik oldalán a' *Tsüdör* helyett *Csedör* kell olvasni.)